

UCZEŃ ZDOLNY

„Sam fakt, że masz jakieś marzenia lub pragnienia oznacza, że masz też odpowiednie zdolności do ich zrealizowania”

R. Sharma

Już od najmłodszych lat możemy zaobserwować między dziećmi wyraźne różnice indywidualne, które dotyczą szybkości i poprawności myślenia, bogactwa i oryginalności pomysłów, tempa i łatwości wykonywania różnych działań, a także gry na instrumencie, rysowania...różnice te określa się mianem zdolności. Uczeń zdolny to taki, który wykazuje ponadprzeciętny poziom rozwoju psychofizycznego, połączonego z ciekawością poznawczą i wysokim poziomem motywacji, przejawiającym się w samodzielnym i konsekwentnym poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane przez siebie pytania.

Zestaw cech charakterystycznych dla dziecka zdolnego:

- łatwe zapamiętywanie, kojarzenie, zdolność koncentracji (często skupiając się na jednym przedmiocie, zapomina o całym otaczającym świecie), prawidłowe wyciąganie wniosków,
- łatwe uczenie się nowych rzeczy,
- ciekawość, umiejętność obserwowania świata i ludzi,
- dociekliwość, zadawanie pytań, drażnienie tematu,
- szerokie zainteresowania, znajomość faktów, niekiedy ukierunkowana pasja,
- satysfakcja z wykonywania zadań umysłowych, umiejętność skupiania się przez dłuższy czas na jednym zagadnieniu,
- bogata wyobraźnia, oryginalne pomysły, ciekawe rozwiązania,
- posiadanie własnego „scenariusza” na życie,
- potrzeba wyrażania myśli lub emocji za pomocą różnych form,
- niezależna postawa wobec innych – bronienie swoich racji, samodzielność w pracy

Wybitne uzdolnienia przejawiają się zwykle w określonej dziedzinie. Zanikają jeśli nie są stymulowane. Talent może być traktowany jako cecha osobowości człowieka zdolnego, która pozwala mu rozwijać uzdolnienia i osiągać coraz wyższy poziom osiągnięć. Prawdziwy talent jest zjawiskiem rzadkim (1-2% dzieci). Łączy się zawsze z wysoką inteligencją, rozumianą zgodnie z teorią Howarda Gardnera jako jedna z ośmiu możliwych inteligencji.

Typ inteligencji wg Gardnera	Przykładowy kierunek rozwoju	Komponenty
-------------------------------------	-------------------------------------	-------------------

językowa	poeta, dziennikarz, pisarz	umiejętność czytania, pisania i porozumiewania się za pomocą słów
logiczno-matematyczna	naukowiec, matematyk, ekonomista, prawnik, księgowy, inżynier	umiejętność rozumowania i liczenia
muzyczna	kompozytor, skrzypek, muzyk, dyrygent	umiejętność układania piosenek, śpiewania, gry na instrumencie, stosowania rymu i rytmu
przestrzenna	pilot, artysta, nawigator	umiejętność malowania, rysowania, robienia fotografii, rzeźbienia, wyobrażania sobie trójwymiarowych kształtów
przyrodnicza	biolog, ekolog	umiejętność rozumienia praw natury i postępowanie zgodnie z nimi
kinestetyczna	tancerz, sportowiec, chirurg	zdolności manualne i sportowe
intrapersonalna (refleksyjna)	osoba o szczegółowej, trafnej samowiedzy i intuicji	umiejętność skupienia uwagi na swoich uczuciach, umiejętność wyciągania wniosków z przeżytych doświadczeń, umiejętność planowania

interpersonalna (społeczna)	sprzedawca, nauczyciel, przywódca	umiejętność nawiązywania kontaktów
--------------------------------	---	------------------------------------

Wskazówki dla rodziców ucznia zdolnego:

- Dostarczajmy dziecku informacji, pokazujmy źródła zdobywania wiedzy, nowych umiejętności. Dostarczajmy materiałów rozwijających wyobraźnię.
- Zostawiajmy dziecku czas na myślenie i marzenia na jawie, niech ma czas na zadumę i namysł, a nie na bieganie od jednego zajęcia do drugiego.
- Bądźmy ostrożni z redagowaniem, poprawianiem tekstów pisanych przez dzieci.
- Zachęcajmy do aktywności – stawiania pytań, szukania na nie odpowiedzi, najlepiej modelując to swoim zachowaniem. Podsyłajmy dzieciom pomysły na spędzanie czasu i pokazujmy, że sami również spędzamy go ciekawie.
- Pozwalajmy i motywujmy do szukania nowych rozwiązań starych problemów.
- Pamiętajmy, że zdolne dziecko lubi przywiązywać się do swoich prac, doskonalić je, szukać nowych rozwiązań, gdyż nie zadowala go jeden sposób osiągnięcia celu, a satysfakcję sprawia mu bardziej rozwiązywanie niż osiągnięcie rozwiązania.
- Dajmy mu czas na uczenie się pokonywania presji czasu, poznanie własnego tempa pracy, poniesienia konsekwencji przekraczania limitów czasowych.

- Wzmacniamy i chwalamy dziecko, gdyż i tak jego samokrytycyzm jest wysoki, a mając poczucie własnej wartości może osiągnąć więcej bez narażania się na stres.
- Uczmy je bycia w grupie, gdyż dzięki temu rozwinię swoje umiejętności interpersonalne, nauczy się mówić i słuchać, być liderem i pomocnikiem podczas konfrontowania swoich pomysłów z innymi, a nie będzie żadne nieustannych występów, nastawione na sukces i niepotrafiące pogodzić się z obecnością kolegów w klasie.
- Dbajmy o prawidłowy rozwój dziecka ze szczególnym uwzględnieniem sfery emocjonalnej i społecznej. Nie zapominajmy, że mimo wysoko rozwiniętych zdolności poznawczych, dziecko potrzebuje przede wszystkim ciepła i miłości, aby nie doprowadzić do rozdźwięku między rozwojem twórczym, intelektualnym a emocjonalnym.
- Nie róbmy nic na siłę i ponad możliwości dziecka – nie przyspieszajmy na siłę jego rozwoju, ani nauki (np. zapisując je na 4 języki obce jednocześnie).
- Wzmacniamy odporność emocjonalną dziecka – uczmy je jak rozwiązywać problemy (np. metodą małych kroków), jak radzić sobie ze stresem, jak się relaksować, jak odpoczywać.
- Zachęcajmy dziecko do współpracy i otwartości na zdanie innych. Warto więc zapisać je na zajęcia grupowe, podczas których, oprócz rozwoju zdolności, będzie mogło trenować także umiejętności interpersonalne, nauczy się mówić i słuchać oraz współpracować w grupie.
- Uczmy dziecko nastawienia na problem, a nie rywalizację z innymi. Zamiast tego wychowujmy je tak, aby pokazywało, że jest lepsze od samego siebie z perspektywy jakiegoś czasu, że pokonuje siebie, nie innych.

Główne źródło informacji stanowiły pozycje:

„Uczeń zdolny – metody pracy” Małgorzata Boraczyńska, Irena Dzierzgowska, Lidia Pasich, Krzysztof Łysak i Beata Sadzińska

„Dzieci zdolne” Mirosława Partyka

Źródło zdjęcia -

https://www.google.com/imgres?q=UCZE%C5%83%20ZDOLNY&imgurl=https%3A%2F%2Fwmbp.edu.pl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2023%2F02%2FUczen-zdolny-1278x719.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwmbp.edu.pl%2Ftag%2Fuczen-zdolny%2F&docid=7FqWcdaXVUL4_M&tbnid=wt7FKt-zx74e-M&vet=12ahUKEwjJrdLzysGFAXU6GxAIHfyqChcQM3oECHYQAA..i&w=1278&h=719&hcb=2&ved=2ahUKEwjJrdLzysGFAXU6GxAIHfyqChcQM3oECHYQAA

Przygotowały

Martyna Ozych

Karolina Rosa - Krupińska